

ACCOUNTANCY BELONINGSONDERZOEK 2011: AA'S EN RA'S VERGELEKEN

Partnerinkomens onder druk

In hoeverre verschillen beloning, carrièreverloop, wensen en verwachtingen van AA's en RA's? Editie 2011 van het Accountancy Beloningsonderzoek maakt die vergelijking voor het eerst mogelijk. Beeld van een jaar waarin de economische conjunctuur vooral de partnerinkomens raakte (zie uitneembare bijlage, of download via Accountant.nl).

TEKST TOM NIEROP | BEELD CORBIS

AA EN RA: WERK EN WERKKRING

Dat AA's en RA's werkzaam zijn in verschillende sectoren en markten wordt ook weerspiegeld in dit onderzoek. Van de AA-respondenten werkt 77 procent in het **openbaar beroep**, van de RA's slechts een kleine veertig procent. Daarentegen zijn met name accountants in business onder RA's veel sterker vertegenwoordigd (41 procent) dan bij AA's (zeventien procent).

Ook de werkzaamheden van openbare AA's en RA's verschillen sterk. Ruim driekwart van de AA's zegt werkzaam te zijn in de **samenstelpraktijk**, bij de RA's nog geen veertien procent. Daarentegen werkt slechts een fractie van de openbare AA's (1,7 procent) in de nationale **controlepraktijk**, tegenover ruim éénderde van de RA's. Een kleine twintig procent van de RA's werkt in de internationale controlepraktijk, het aantal AA's is daar verwaarloosbaar.

Bovenstaande weerspiegelt in belangrijke mate tevens de uiteenlopende **kantoorgrootten**. Van de openbare RA's werkt 44,1 procent bij een groot kantoor (> 100 RA's). Door een technische fout is die vraag aan AA's niet gesteld, maar een analyse van het ledenbestand leert dat van alle AA's slechts 3,5 procent werkzaam is bij een van de big four (zie ook pagina 18).

OPENBARE RA'S VERDIENEN MEER DAN AA'S MET EEN VERGELIJKBAAR AANTAL ERVARINGSJAREN.

Vernieuwd. Die term past bij het Accountancy Beloningsonderzoek 2011. Niet 'Vernieuwd!' zoals bij een wasmiddel, maar echt inhoudelijk. Editie 2011 bevat voor het eerst in de zeventienjarige geschiedenis de gehele accountantsmarkt. Naast RA's zijn vanaf dit jaar ook AA's opgenomen. In totaal werkten 3.547 accountants mee aan de enquête (van wie 44 procent RA, 34 procent AA en 22 procent student), ofwel een respons van zestien procent. De brandende vraag was uiteraard wat de verschillen zijn tussen AA's en RA's. Dat hun werkkring en werkzaamheden deels sterk uiteenlopen is geen verrassing (zie kader 'AA en RA: werk en werkkring'). Die eigen karakters verklaren voor een belangrijk deel ook de verschillen in carrièreverloop en inkomens(ontwikkeling). Maar ook op andere punten is er verschil.

RA'S KLIMMEN SNELLER EN HOGER

Openbare RA's klimmen gemiddeld sneller en hoger in hun kantoorhiërarchie dan AA's. Binnen vijf jaar zijn RA's al relatief vaak controleleider, terwijl het merendeel van de AA's dan nog gevorderd assistent is. En van de AA's met zes tot vijftien jaar ervaring is een fors percentage nog steeds manager of controleleider, terwijl RA's dan al veel vaker senior manager zijn of zelfs partner. Dit verschil in carrièreverloop blijft doorwerken. Van de AA's met meer dan vijftien jaar ervaring is 27,6 procent partner, van de RA's 35,2 procent.

Gemiddelde salarisstijging verschillende groepen

	Salarisstijging 2010-2011	Salarisverwachting komende vijf jaar
Openbaar accountants	4,8%	22,7%
Interne accountants	3,7%	14,2%
Overheidsaccountants	2,5%	8,8%
Bedrijfsleven	4,0%	13,4%
Totaal	4,4%	19,0%

POSITIE EN SALARIS: GEEN VERSCHIL AA-RA

Overeenkomend met hun snellere (en hogere) 'klim' verdienen openbare RA's meer dan AA's met een vergelijkbaar aantal ervaringsjaren. Dat geldt in elk geval na zes jaar of meer. Als het functieniveau gelijk wordt gehouden, valt dat betalingsverschil echter goeddeels weg. De titel speelt dus blijkbaar geen sterke rol. Althans tot op een zeker niveau.

Vanaf het niveau van senior manager begint de betaling van AA's en RA's met dezelfde functie namelijk wel uiteen te lopen (€ 82.500 versus € 91.000). Naar alle waarschijnlijkheid speelt daar het verschil tussen klei-

ne en grote kantoren daarbij een belangrijke verklarende rol. RA's werken veel vaker dan AA's bij een groot kantoor en juist op dit hogere functieniveau - net onder het partnerschap - begint er een verschil in betaling op te treden tussen kleine, middelgrote en grote kantoren. Voor partners geldt dit nog extra sterk.

SALARISONTWIKKELING EN VERWACHTING

Het vrij strakke en snelle carrièrepad binnen het openbaar beroep brengt met zich mee dat openbaar accountants er jaarlijks in salaris het meest op vooruitgaan (zie tabel 'Gemiddelde salarisstijging verschillende groepen'). Zo

TEVREDENHEID

Wat betreft tevredenheid met het totale arbeidsvoorwaardelijke pakket scoren **accountants in business** met 77,9 procent '(zeer) tevreden' net iets hoger dan **interne accountants** (76,4 procent), gevolgd door de **overheidsaccountants** (68,5 procent).

Het minst tevreden zijn de **openbaar accountants**, ook al is ook daar nog altijd 63,2 procent tevreden tot zeer tevreden. Accountants bij kleine kantoren zijn het vaakst (77 procent) tevreden tot zeer tevreden, bij de middelgrote kantoren 58 procent en bij grote kantoren zestig procent.

De mate van tevredenheid blijft daarnaast vooral sterk samenhangen met de **functie**. De cijfers per functieniveau zijn voor openbare AA's en RA's redelijk vergelijkbaar. Partners scoren het vaakst '(zeer) tevreden', RA-partners met 89,4 procent nog iets sterker dan AA's (84,3 procent). Senior managers en managers volgen met 69,4 procent en 62,2 procent. Gevorderd assistenten zijn het vaakst '(zeer) ontevreden' (17,1 procent), gevolgd door beginnend assistenten en controleleiders met respectievelijk 14,1 en 13,3 procent.

Tevredenheid per categorie accountants

	Openbaar accountants	Interne accountants	Overheids-accountants	Bedrijfsleven
Zeer ontevreden	0,9%	1,3%	-	0,3%
Ontevreden	9,2%	3,2%	6,6%	3,1%
Neutraal	27,3%	19,7%	25,2%	18,7%
Tevreden	50,8%	56,1%	60,0%	56,0%
Zeer tevreden	12,4%	20,3%	8,5%	21,9%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

ook nu, met een gemiddelde stijging van 4,8 procent. Naast de stijgende salarissen per functieniveau weerspiegelt dit vooral de 'normale' individuele carrièreontwikkeling en promotie.

Ook hier is er weer een duidelijk verschil tussen AA's en RA's. De laatsten gingen er gemiddeld wat sterker op vooruit (4,9 procent, AA's 3,2 procent). Van de RA's ontving 50,9 procent maximaal drie procent salarisverhoging, 20,3 procent zes tot tien procent verhoging en 8,7 procent meer dan tien procent. Bij de AA's was het stijgingsbeeld bescheidener met respectievelijk 70,2 procent, 9,7 procent en 3,7 procent.

Ook met hun toekomstverwachtingen zitten RA's iets hoger te paard dan AA's. Ze verwachten de komende

OPENBAAR ACCOUNTANTS GAAN ER JAARLIJKS IN SALARIS HET MEEST OP VOORUIT.

vijf jaar gemiddeld 21,8 procent in salaris vooruit te gaan, AA's gaan uit van 12,3 procent.

Overigens heeft de economische crisis een drukkend effect op de verwachtingen. In 2010 verwachtten de openbare RA's er de komende vijf jaar gemiddeld 31,7 procent op vooruit te gaan. Dat was al minder dan in 2009 (34,3 procent) en die daling heeft zich afgelopen jaar dus verder voortgezet (naar 21,8 procent). Voor AA's zijn nog geen vergelijkingsjaren beschikbaar.

NIET-OPENBAAR ACCOUNTANTS

Het verschil in salarisontwikkeling en -verwachting tussen AA's en RA's doet zich ook voor buiten het openbaar beroep. Alleen bij de overheidsaccountants is er geen verschil, maar zowel bij de interne accountants als accountants in business scoren RA's stelselmatig hoger dan AA's, zowel wat betreft salarisontwikkeling in 2010-2011 als de verwachtingen voor de komende vijf jaar.

Een vergelijking tussen de verdiensten van de verschillende beroepsgroepen in de accountancy, moet met enige omzichtigheid gebeuren, gezien het veelkleurige karakter van met name de groep accountants in business. Maar met dit voorbehoud kan worden gezegd dat onder de RA's openbaar accountants *gemiddeld* het minst verdienen. De werkelijke verdiensten hangen echter sterk af van het niveau waarop men werkzaam is. Grofweg kan worden gezegd dat openbare RA's aan het begin van hun carrière minder verdienen dan hun collega's buiten het openbaar beroep, maar aan het eind juist het best worden betaald, samen met de accountants in business.

Het beeld onder de AA's is heel anders. Daar verdienen de accountants in business het meest, op de voet gevolgd door de AA's in het openbaar beroep, ook aan het begin van hun carrière. Het verschil met interne en overheids-AA's is gering. Voor overheidsaccountant ligt het salarismaximum duidelijk lager dan voor de andere groepen.

Positie, titel en salaris (€)

Positie	Gemiddeld bruto salaris AA 2011	Gemiddeld bruto salaris RA 2011	Gemiddeld bruto salaris student 2011	Gemiddeld bruto salaris RA 2010
Beginnend assistent accountant*	-	-	24.000	-
Gevorderd assistent accountant*	-	-	34.500	-
Controleleider/supervisor	53.000	53.500	44.500	48.000
Manager	64.500	64.500	54.500	63.500
Senior manager	82.500	91.000	65.000	87.500
Partner/vennoot	96.500	151.500	-	170.500

* Absolute aantallen AA's en RA's te gering voor betrouwbare conclusies.

TOOL OP ACCOUNTANT.NL: WAT VERDIEN IK?

Verdient u vergeleken met vergelijkbare collega's weinig, normaal of veel? Bereken via enkele muisklikken uw 'marktconforme' salaris op Accountant.nl. Vul in of u AA bent of RA, hoeveel jaar ervaring u heeft, de sector waar u werkt en - voor openbare RA's - de grootte van het kantoor, en zie het antwoord, gebaseerd op gegevens uit het Accountancy Beloningsonderzoek 2011.

PARTNERSALARISSEN

Opvallend is de ontwikkeling van de partnersalarissen. Terwijl de gemiddelde beloning in alle functies onder partnerniveau sinds 2010 omhoog ging of ongeveer gelijk bleef, zowel bij kleine als grotere kantoren, vertonen de (RA-)partnersalarissen een heel ander beeld (zie tabel 'Kantoor-grootte, positie en salaris'). Gemiddeld daalden ze met twaalf procent, maar opvallend zijn de verschillen per kantoor-type. Alleen bij middelgrote kantoren stegen de partnersalarissen.

Kantoor-grootte, positie en salaris 2011 (2010) (€)*

Positie	Klein	Middelgroot	Groot
Beginnend assistent**	- (-)	- (-)	- (-)
Gevorderd assistent**	- (-)	- (-)	- (-)
Controleleider/ supervisor	57.250 (48.500)	57.250 (50.000)	48.250 (46.500)
Manager	64.000 (66.500)	65.500 (62.000)	64.000 (64.000)
Senior manager	88.500 (79.500)	90.500 (90.000)	91.500 (88.500)
Partner	113.500 (127.000)	157.000 (143.000)	237.500 (289.500)

* Alleen RA's (vergelijking voor AA's nog niet mogelijk) ** Absolute aantallen te gering voor conclusies.

VIJF ANDERE OPVALLENDE RESULTATEN

- 'Schadelijkheid voor de carrière' speelt bij grote kantoren een steeds geringere rol als belemmering voor **parttimen**. In 2007 noemde 35 procent die reden, in 2011 nog geen vijftien procent.
- Als gevolg van de economische crisis werd er in 2010 tijdelijk minder **overgewerkt**, maar inmiddels lijkt de werkdruk weer iets toegenomen.
- **AA's zijn honkvaster** dan RA's. Van de openbare AA's zegt 68,7 procent niet buiten die sector te gaan werken, bij de RA's 54,2 procent. Dit verschil is er ook bij de interne en overheidsaccountants. 24 procent van de interne AA's wil die sector op termijn verlaten, 55 procent van de RA's. Bij overheidsaccountants is dat 28 en 31 procent.
- **Mannen zijn ambitieuzer** dan vrouwen. Van de mannelijke openbaar accountants zegt 40,8 procent op termijn partner te willen worden, van de vrouwen 24,4 procent.
- In 2009 had 67 procent van alle respondenten de mogelijkheid tot **telewerken**, in 2010 72 procent en het afgelopen jaar steeg dit percentage verder naar 74,9 procent.

DE PARTNERSALARISSEN DAALDEN GEMIDDELD MET TWAALF PROCENT

Bij kleine kantoren daalden ze met een kleine elf procent, maar de grootste klappen vielen bij de grote kantoren, waar de partners er gemiddeld achttien procent op achteruit gingen.

Deze cijfers betreffen alleen RA's. Vergelijkingscijfers met eerdere jaren zijn voor AA's helaas nog niet beschikbaar, en ook AA-gegevens per kantoor-grootte ontbreken dit jaar. Maar er lijkt geen inhoudelijke reden te zijn waarom de ontwikkelingen bij AA-partners heel anders zouden liggen.

Het gaat nog altijd goed met accountants, zo kan de algemene conclusie luiden, maar de economische turbulentie gaat niet aan de sector voorbij. □

Het Accountancy Beloningsonderzoek is uitgevoerd door Accountant en Alterim, in samenwerking met de NBA en de VAS. Zie de bijlage bij dit nummer voor het complete onderzoek, of download dit op Accountant.nl.